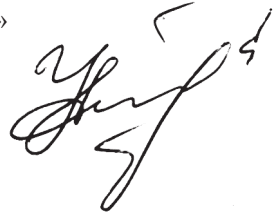

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

УРАЗОВСЬКА ОЛЬГА СЕРГІЇВНА

УДК 347.66:347.235(477)

СПАДКУВАННЯ ПРАВА НА ЗЕМЕЛЬНУ ДІЛЯНКУ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Спеціальність 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес;
сімейне право; міжнародне приватне право

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Одеса – 2019

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія» Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України
КІЗЛОВА Олена Сергіївна,
завідувач кафедри цивільного
і господарського права та процесу
Міжнародного гуманітарного університету

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор,
член-кореспондент НАПрН України
ПОГРІБНИЙ Сергій Олексійович,
суддя Касаційного цивільного суду
у складі Верховного Суду;

кандидат юридичних наук
ВАЛЯХ Вікторія Володимирівна,
Одеський національний університет
імені І.І. Мечникова, доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін

Захист відбудеться «__» _____ 2019 року о __ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 41.086.03 Національного університету «Одеська юридична академія» (65009, м. Одеса, вул. Фонтанська дорога, 23).

З дисертацією можна ознайомитись у науковій бібліотеці Національного університету «Одеська юридична академія» за адресою: м. Одеса, вул. Академічна, 2.

Автореферат розісланий «__» _____ 2019 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

І.В. Лагутіна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Підписання та ратифікація Угоди про асоціацію між Україною та ЄС вимагає нового підходу до механізму регулювання відносин у сфері охорони та захисту майнових прав та інтересів приватних осіб. Активізація інтеграційних процесів зумовлює необхідність приділення особливої уваги дослідженню досвіду європейських країн щодо вирішення завдань, які постають перед національною юридичною наукою і практикою, задля ефективного забезпечення охорони та захисту прав та законних інтересів приватних осіб. Ефективність такої діяльності значною мірою забезпечується врахуванням особливостей як наднаціонального законодавства – законодавства ЄС, так і національного законодавства України, оскільки інтеграційні процеси та адаптація законодавства України до законодавства ЄС не означають повної уніфікації, так як вони не відміняють національної самобутності учасників, у тому числі традицій законодавства України.

Вибір теми дослідження зумовлюється зростаючою роллю права приватної власності громадян та порядку її спадкування в умовах становлення ринкової економіки, необхідністю реформування чинного законодавства з питань спадкування права на земельну ділянку як складової частини цивільного законодавства, розробки правового механізму, який належним чином міг би захистити права та законні інтереси громадян, що практично неможливо здійснити без всебічного розгляду особливостей спадкування права на земельну ділянку.

Монографічні та дисертаційні дослідження питань спадкування права на земельну ділянку за законодавством України у вітчизняній цивільно-правовій науці практично не проводились. Єдиною дисертаційною роботою з даної теми була дисертація О.Л. Зайцева «Право спадкування землі в Україні», яка була захищена в 2000 році до прийняття Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) та Земельного кодексу України (далі – ЗК України), тому не враховує сучасні підходи до вирішення проблем, пов'язаних із застосуванням цивільного і земельного законодавства щодо спадкування. Окремі аспекти спадкування права на земельну ділянку досліджувалися на дисертаційному рівні у роботах В.П. Яніцького «Порядок набуття права власності на земельну ділянку в Україні» (2007), О.І. Неліна «Еволюція спадкового права в Україні: історико-правовий аспект» (2009), І.М. Заріцької «Земельне законодавство доби української революції 1917-1921 рр.» (2009), Л.В. Лещенко «Склад спадщини за цивільним законодавством України» (2015).

Таким чином, проблематика спадкування права на земельну ділянку за законодавством України до цього часу ще не отримала належного теоретичного осмислення у сучасній цивілістиці.

У зв'язку з цим можна стверджувати, що актуальність теми дисертаційного дослідження зумовлюється необхідністю розробки окремих теоретичних питань та категорій щодо спадкування права на земельну ділянку, вдосконалення чинного цивільного законодавства України в цій сфері та практики його застосування.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано в межах плану науково-дослідницької роботи кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія» «Методологічні засади вдосконалення цивільного законодавства» на 2011-2015 роки як складової плану науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Теоретичні та практичні проблеми забезпечення сталого розвитку української державності і права» на 2011-2015 роки (державний реєстраційний номер 0110U000671), а також плану науково-дослідної роботи кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія» «Цивілістичний вимір інтеграційного розвитку України» на 2016-2020 роки як складової плану науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Стратегія інтеграційного розвитку України: правовий та культурний вимір» на 2016-2020 роки (державний реєстраційний номер 0116U001842).

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є розвиток науки цивільного права щодо спадкування права на земельну ділянку за законодавством України, а також внесення теоретично обґрунтованих пропозицій про вдосконалення чинного законодавства в цій сфері.

Для досягнення зазначеної мети у дисертації вирішувалися такі завдання: розглянути генезу правового регулювання спадкування права на земельну ділянку в Україні;

сформулювати поняття спадкування права на земельну ділянку за законодавством України;

визначити спадкування права на земельну ділянку як спосіб набуття права власності та інших речових прав на земельну ділянку за законодавством України;

встановити об'єкт та суб'єкт спадкування права на земельну ділянку за законодавством України;

охарактеризувати порядок виникнення і оформлення права на земельну ділянку внаслідок спадкування;

з'ясувати основні проблеми, які виникають при спадкуванні права на земельну ділянку за законодавством України, та запропонувати шляхи їх вирішення;

сформулювати науково обґрунтовані пропозиції про вдосконалення цивільного законодавства України щодо спадкування права на земельну ділянку.

Об'єктом дослідження є цивільні правовідносини, що виникають при спадкуванні права на земельну ділянку за законодавством України.

Предметом дослідження є спадкування права на земельну ділянку за законодавством України.

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження складають загальнонаукові (діалектичний, лінгвістичний, системно-аналітичний) та спеціальні методи наукового пізнання: історико-правовий, формально-логічний, структурно-функціональний, порівняльно-правовий, догматичний.

Використання діалектичного методу дозволило проаналізувати спадкування права на земельну ділянку як правову категорію за законодавством України та розглянути його особливості (підрозділ 2.1, 2.2, 2.3). За допомогою лінгвістичного і системно-аналітичного методів дослідження було визначено поняття спадкування права на земельну ділянку за законодавством України (підрозділ 2.2). Історико-правовий метод дозволив прослідкувати генезу правового регулювання спадкування права на земельну ділянку, починаючи з римського приватного права, цивільного законодавства дореволюційного, радянського та сучасного періодів (підрозділ 1.2). Формально-логічний метод застосовувався при визначенні основних правових понять та категорій, які становлять зміст дисертаційного дослідження, для з'ясування об'єкта та суб'єкта спадкування права на земельну ділянку за законодавством України, визначення порядку виникнення і оформлення права на земельну ділянку внаслідок спадкування, а також для виявлення основних проблем, які виникають при спадкуванні права на земельну ділянку за законодавством України (підрозділи 3.1, 3.2, 3.3). За допомогою структурно-функціонального методу було проаналізовано правове регулювання спадкування права на земельну ділянку (підрозділ 2.1). Порівняльно-правовий метод застосовувався при дослідженні актів національного законодавства України та законодавства окремих зарубіжних країн у сфері регулювання спадкування права на земельну ділянку (підрозділи 1.2, 2.1). Догматичний метод дозволив проаналізувати зміст норм чинного законодавства України щодо спадкування права на земельну ділянку та сформулювати пропозиції щодо його вдосконалення (підрозділи 2.1, 3.1).

Теоретичною основою дослідження є праці О.Л. Зайцева, І.М. Заріцької, А.М. Мірошніченко, О.І. Неліна, Л.В. Паламарчук, С.О. Погрібного, Є.О. Харитонова, В.В. Валах, В.П. Яніцького, К.П. Победоносцева, Г.Ф. Шершеневича, В.Д. Гончаренка, Ю.О. Заїки, Н.С. Кузнецової, О.Є. Кухарева, Є.О. Рябоконт, Ю.О. Легези, І.П. Орлової, О.В. Коротюк, О.І. Харитонової, Н.Ю. Голубевої, М.В. Шульги, Л.В. Лещенко й ін.

Нормативну основу дослідження склали Конституція України, міжнародно-правові акти, акти цивільного, земельного, сімейного законодавства України та ін.

Емпіричним підґрунтям дослідження слугували матеріали судової практики України та судова практика Європейського суду з прав людини за 2016-2018 рр.

Наукова новизна одержаних результатів. Дисертація є першим у вітчизняній науці цивільного права спеціальним комплексним дослідженням теоретичних та практичних проблем спадкування права на земельну ділянку за законодавством України.

У дисертації сформульовано такі науково-теоретичні висновки та практичні рекомендації, що мають наукову новизну:

вперше:

сформульовано авторське визначення спадкування права на земельну ділянку за законодавством України в об'єктивному і суб'єктивному значенні. В об'єктивному значенні воно являє собою сукупність норм, що регулюють відносини з приводу переходу прав і обов'язків померлого громадянина до інших осіб. У суб'єктивному значенні під правом спадкування права на земельну ділянку розуміється можливість особи бути покликаного до спадкоємства, а також її правомочності після прийняття спадщини;

встановлено, що, крім права власності на земельну ділянку, спадкуватися можуть і інші речові права (емфітевзис, суперфіцій, сервітут). Запропоновано доповнити статтю 1225 ЦК України частиною четвертою такого змісту: «Право користування земельною ділянкою (емфітевзис, суперфіцій, сервітут) переходить до спадкоємців на загальних підставах, із збереженням її цільового призначення»;

з'ясовано, що для запобігання порушень права добросовісного набувача земельної ділянки, строк на прийняття спадкування права на земельну ділянку за законодавством України не повинен перевищувати строку позовної давності, що складає три роки. Запропоновано доповнити частину третьої статті 1272 ЦК України пунктом першим такого змісту: «1) за позовом спадкоємця, який пропустив строк для прийняття спадщини права на земельну ділянку з поважної причини, суд може визначити йому додатковий строк, достатній для подання ним заяви про прийняття спадщини, але за умови, що з моменту відкриття спадщини не пройшло три роки»;

зроблено висновок, що землі сільськогосподарського призначення не можуть перебувати у власності іноземних громадян навіть якщо спадкування права на земельну ділянку за законодавством України відбулося, коли особа ще була громадянином України. Запропоновано доповнити частину четверту статті 81 ЗК України пунктом першим такого змісту: «1) землі сільськогосподарського призначення, прийняті у спадщину іноземцями, а також особами без громадянства протягом року підлягають відчуженню. Якщо особа, перебуваючи громадянином України, у порядку спадкування отримує земельну частку (пай) або земельну ділянку, визначену на місцевості

сільськогосподарського призначення, а потім набула громадянство іншої держави, то вона повинна протягом року залишити цю земельну ділянку (пай) відчужуванню особі, яка володіє земельною праводієздатністю (громадянину України). Якщо особа не зробить відчуження, то земельна частка (пай) або земельна ділянка, визначена на місцевості сільськогосподарського призначення, переходить у власність сільської ради, на території якої вона знаходиться»;

вдосконалено:

періодизацію розвитку спадкування права на земельну ділянку в Україні, зокрема, шляхом виділення наступних етапів: I етап – спадкування права на земельну ділянку в добу Київської Русі (IX – XIII ст.); II етап – спадкування права на земельну ділянку в Литовсько-Польську добу, часи Речі Посполитої (XIV – XVII ст.); III етап – спадкування права на земельну ділянку в добу Запорізької Січі (Гетьманщини) (кінець XV-початок XVIII ст.); IV етап – спадкування права на земельну ділянку в українських землях у складі Австро-Угорської та Російської імперії (XVIII-XIX ст.); V етап – спадкування права на земельну ділянку в українських землях за часів СРСР (1922-1991 рр.); VI етап – спадкування права на земельну ділянку в роки становлення незалежності України та до прийняття Цивільного кодексу України та Земельного кодексу України (з 1991 року по 2003 рік); VII етап – спадкування права на земельну ділянку у сучасний період (з 2003 року по теперішній час);

тезу про те, що якщо житловий будинок, який належав на праві власності померлому громадянину, розташований на неприватизованій земельній ділянці, або не зареєстровано та не видано за життя громадянина державного акта на право власності на земельну ділянку, така земельна ділянка не може бути успадкована. Водночас, відповідно до статті 120 ЗК України та статті 1225 ЦК України до спадкоємців житлового будинку, інших будівель та споруд переходить право користування земельною ділянкою, на якій вони розміщені. Зроблено висновок, що право спадкоємців може бути оформлено шляхом звернення спадкоємців до місцевої ради, яка відповідно до їх заяви має прийняти рішення або про безоплатну передачу у приватну власність цієї земельної ділянки без зміни цільового призначення, або ж про передачу в оренду чи право користування;

положення пункту 53 Порядку державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.12.2015 р. № 1127, про те, що для проведення державної реєстрації права власності та інших речових прав на земельну ділянку, права власності на об'єкт нерухомого майна, реєстрацію яких проведено до 1 січня 2013 р. відповідно до законодавства, що діяло на момент їх виникнення, у зв'язку із втратою, пошкодженням чи псуванням відповідного державного акта на право власності чи постійного користування земельною ділянкою,

свідомості про право власності на нерухоме майно використовуються відомості з Державного земельного кадастру або Реєстру прав власності на нерухоме майно, який є архівною складовою частиною Державного реєстру прав, та паперовий носій інформації (реєстрові книги, реєстраційні справи, ведення яких здійснювали підприємства бюро технічної інвентаризації). Встановлено, що державна реєстрація прав у випадку, передбаченому цим пунктом, проводиться виключно за умови встановлення державним реєстратором наявності зареєстрованих речових прав на підставі таких документів у Державному земельному кадастрі чи в Реєстрі прав власності на нерухоме майно або на паперових носіях інформації (в реєстрових книгах, реєстраційних справах, ведення яких здійснювали підприємства бюро технічної інвентаризації), з обов'язковим зазначенням у Державному реєстрі прав відомостей про втрату, пошкодження чи зіпсування відповідного документа. Зроблено висновок, що для реєстрації права власності на земельну ділянку при втраті державного акта на право власності на земельну ділянку достатньо надати державному реєстратору прав або нотаріусу належним чином завірнену копію втраченого або пошкодженого державного акта. У разі виявлення в державному акті помилок, пов'язаних з наявністю порушень прав та інтересів спадкоємців, необхідно звернутися до суду з позовом про визнання недійсним Державного акту на право приватної власності на землю. Далі, відповідно до судового рішення, отримати новий Державний акт на право приватної власності на землю;

дістало подальшого розвитку:

аргументація, що земля є об'єктом спадкування і застосування до неї загальних норм спадкування не є вірним, так як спадкування права на земельну ділянку є специфічним і на практиці через це виникає безліч проблем, у зв'язку з чим обґрунтовано необхідність доповнення ЦК України спеціальними нормами для регулювання спадкування права на земельну ділянку;

положення про те, що право на земельну частку (пай) громадянина посвідчується сертифікатом за формою, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1995 року №801 «Про затвердження форми сертифіката на право на земельну частку (пай) і зразка Книги реєстрації сертифікатів на право на земельну частку (пай)». Встановлено, що сертифікати на право на земельну частку (пай) є дійсними до виділення власникам земельних часток (паїв) у натурі (на місцевості) земельних ділянок та видачі їм державних актів на право власності на землю;

теза про те, що спадкоємець, який бажає реалізувати право на спадкування, що виникло у нього у зв'язку з відкриттям спадщини, має право прийняти спадщину у порядку та строки, встановлені законом. Право на земельну ділянку виникає у спадкоємця з моменту державної реєстрації цієї земельної ділянки (частина 2 статті 1299 ЦК України). Зроблено висновок, що

право власності або право користування у набувача виникає, а сам правочин вважається вчиненим лише після здійснення його державної реєстрації (частина 1 статті 210, частина 4 статті 334 ЦК України);

науковий висновок про те, що перехід у спадок земель фермерського господарства двом або більше спадкоємцям можливий лише в разі успадкування всього цілісного майнового комплексу. Встановлено, що земельна ділянка поділу не підлягає, якщо в результаті її поділу утвориться хоча б одна земельна ділянка менше мінімального розміру, встановленого для даного регіону.

Практичне значення одержаних результатів. Висновки та пропозиції, сформульовані в дисертації, можуть бути використані у:

науково-дослідній сфері – для подальшої розробки теоретичних і практичних проблем спадкування права на земельну ділянку за законодавством України;

правотворчій діяльності – для вдосконалення національного законодавства в частині регулювання спадкування права на земельну ділянку;

правозастосовній діяльності – для вдосконалення судової практики щодо спадкування права на земельну ділянку за законодавством України, підготовки науково-практичних коментарів до ЦК України та ЗК України;

навчальному процесі – при викладенні нормативних дисциплін «Цивільне право», «Земельне право», «Спадкове право», спеціального курсу «Нотаріальне право», підготовці робочих програм, підручників, навчальних посібників, методичних рекомендацій із зазначених дисциплін.

Апробація результатів дисертації. Результати дисертаційного дослідження обговорено на засіданнях кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія».

Основні висновки та результати дослідження висвітлені на всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференціях, засіданні круглого столу: «Права людини та проблеми організації і функціонування публічної адміністрації в умовах становлення громадянського суспільства в Україні» (м. Запоріжжя, 25-26 квітня 2014 р.); «Правові засоби забезпечення та захисту прав людини: вітчизняний та зарубіжний досвід» (м. Харків, 21-22 листопада 2014 р.); «Права та обов'язки людини у сучасному світі» (м. Одеса, 14-15 листопада 2014 р.); «Система забезпечення договірних зобов'язань в праві та законі» (м. Одеса, 14 листопада 2014 р.); «Пріоритети розвитку наук у XXI столітті» (м. Одеса, 16-17 травня 2014 р.); «Актуальні питання теорії та практики застосування сучасного вітчизняного та міжнародного права» (м. Київ, 9-10 червня 2017 р.); «Сучасні правові системи світу: тенденції та фактори розвитку» (м. Запоріжжя, 27-28 липня 2018 р.); «Теорія та практика адаптації законодавства України до законодавства ЄС» (м. Київ, 8 червня 2018 р.) та ін.

Публікації. Основні наукові положення дисертаційного дослідження відображені у 13 наукових публікаціях, з яких 4 статті опубліковані у наукових фахових виданнях, перелік яких затверджено МОН України, 1 статтю опубліковано у зарубіжному науковому періодичному виданні, а також 8 тезах доповідей на науково-практичних конференціях, засіданні круглого столу.

Структура та обсяг дисертації зумовлені метою і завданнями дослідження. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, поділених на 8 підрозділів, висновків, списку використаних джерел (173 найменування) та додатку. Загальний обсяг роботи становить – 208 сторінок, з яких основний зміст – 191 сторінка.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У Вступі обґрунтовується актуальність теми дисертаційного дослідження, визначаються зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, мета, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, висвітлюються наукова новизна та практичне значення одержаних результатів, зазначається про апробацію результатів дослідження, публікації, структуру та обсяг дисертації.

Перший розділ «Методологічні засади дослідження та генеза спадкування права на земельну ділянку за законодавством України» присвячений огляду літератури з проблематики дослідження, визначенню вибору напрямків дослідження спадкування права на земельну ділянку за законодавством України. Охарактеризована генеза спадкування права на земельну ділянку в Україні, що дало можливість глибше зрозуміти специфіку правового регулювання відносин зі спадкування права на земельну ділянку, встановити систему спадкових правовідносин, з'ясувати закономірності розвитку національного права України у сфері спадкування права на земельну ділянку.

У підрозділі 1.1. «Методологія та вибір напрямків дослідження спадкування права на земельну ділянку за законодавством України» зазначено, що дослідження, виконані за темою дисертаційної роботи, дозволяють встановити щонайменше три напрямки наукової думки: 1) щодо генези спадкування земельної ділянки в Україні; 2) дослідження загальних положень у цивільному праві та законодавстві щодо спадкування права на земельну ділянку; 3) дослідження особливостей спадкування права на земельну ділянку в сучасному українському праві.

Зроблено висновок, що питання спадкування права на земельну ділянку за законодавством України в науці цивільного права залишаються практично не дослідженими. Судова практика в цій сфері через прогалини в законодавстві є неоднорідною.

У підрозділі 1.2. «Гене́за спадкува́ння права на земельну ділянку за законодавством України» визначено особливості становлення та розвитку правового регулювання спадкування права на земельну ділянку (за римським приватним правом, цивільним законодавством дореволюційного, радянського та сучасного періодів). З'ясовано, що основні поняття спадкування, в тому числі й спадкування права на землю, з'явилися ще в римському праві, пізніше вони були відтворені цивільним правом у різних країнах і дотепер лежать в основі спадкового права більшості сучасних правових систем. Отже, спадкування права на земельну ділянку в Україні має базуватися як на загальних засадах цивільного законодавства, так і на окремих принципах спадкового права, сформованого ще в римському праві. Йдеться про фундаментальні засади переходу майна спадкодавця до його спадкоємців, що складають сам зміст спадкування. Крім того, українське право сягає своїм корінням звичаєвого права давніх слов'ян, класичних джерел права Руської держави, Великого князівства Литовського і Речі Посполитої. Воно інтегрувало правотворчі пошуки Запорозької Січі та Війська Запорозького. Його історія фрагментарна без дослідження правових явищ на українських землях, що входили до складу Російської та Австро-Угорської імперій, у період відродження української державності, в Українській Радянській Соціалістичній Республіці і сучасній Україні.

Другий розділ «Спадкування права на земельну ділянку як правова категорія за законодавством України» складається з трьох підрозділів і присвячений дослідженню правового регулювання спадкування права на земельну ділянку в Україні, визначенню спадкування права на земельну ділянку в Україні як інституту цивільного права та одного із способів набуття права власності та інших речових прав на земельну ділянку за законодавством України.

У підрозділі 2.1. «Правове регулювання спадкування права на земельну ділянку в Україні» комплексно аналізується сучасне законодавство України, що регулює спадкування права на земельну ділянку. Відродження категорій спадкового права, об'єктом яких виступають земля та нерухомість, в Україні розпочалося з прийняттям ЦК України (стаття 1225), ЗК України (пункт «г» частини 1 статті 81) та інших нормативно-правових актів, з якими в цивільний обіг повернулось право приватної власності та інші речові права на землю (право довічного користування землею, суперфіцій, емфітевіс, сервітут).

При аналізі правового регулювання спадкування права на земельну ділянку велику увагу приділено судовій практиці. Встановлено, що одним із проблемних питань спадкування права на земельну ділянку за законодавством України, є правильність оформлення спадщини на землю і складання, видача, реєстрація та зберігання державних актів на право власності на земельну

ділянку і право постійного користування земельною ділянкою та договорів оренди землі.

У підрозділі 2.2. **«Визначення спадкування права на земельну ділянку за законодавством України»** встановлено, що спадкування є підставою для загального правонаступництва, тобто переходу права від спадкодавця до спадкоємця. Завдяки цьому правовому механізму права та обов'язки померлої особи не припиняються, а продовжують своє існування, але вже як права та обов'язки іншої особи – правонаступника, спадкоємця. Запропоновано визначати поняття спадкування права на земельну ділянку за законодавством України в об'єктивному і суб'єктивному значенні.

Відповідно до положень статті 1225 ЦК України встановлено особливості спадкування права на земельну ділянку. Аргументовано, що дана норма не є досконалою, тому що зміст статті значно вужчий за її назву. Якщо у назві йдеться про спадкування права на земельну ділянку, то у тексті згадуються лише спадкування права власності, взагалі не вказана процедура спадкування інших прав на землю. Крім права власності на землю, спадкуватися можуть і речові права на землю (сервітут, емфітевзис та суперфіцій), про що міститься відповідне застереження у частині 2 статті 407, частині 1 статті 413 ЦК України.

У зв'язку з цим запропоновано доповнити статтю 1225 ЦК України частиною четвертою такого змісту: «Право користування на земельну ділянку (емфітевзис, суперфіцій, сервітут) переходить до спадкоємців на загальних підставах, із збереженням її цільового призначення».

У підрозділі 2.3. **«Спадкування права на земельну ділянку як способу набуття права власності на земельну ділянку за законодавством України»** зазначено, що однією з підстав набуття права власності на земельну ділянку є прийняття спадщини. ЗК України передбачає, що право власності на земельні ділянки може набуватися відповідними суб'єктами не лише на основі договорів купівлі-продажу, а й інших цивільно-правових правочинів. Серед таких правочинів названі договори міни, дарування, а також правочин успадкування. Прийняття спадщини як підстава виникнення права власності на земельну ділянку є одностороннім правочиним.

Спадкування права на земельну ділянку здійснюється за заповітом або за законом. Обидва види спадкування врегульовані ЦК України. Відповідно до статті 1254 ЦК України заповідач має право у будь-який час скласти новий заповіт. Зроблено висновок, що для визнання чинності першого заповіту необхідно звернутися до суду з позовом про визнання заповіту нікчемним, а не про визнання недійсним. Це пов'язане з тим, що на практиці існують різні наслідки визнання заповіту спадкування права на земельну ділянку недійсним та нікчемним. Якщо новий заповіт, складений заповідачем, був визнаний недійсним, чинність попереднього заповіту не відновлюється.

Якщо новий заповіт визнано нікчемним, то попередній заповіт є чинним. На підставі аналізу судової практики встановлено, що дане питання є складним у правозастосуванні, у зв'язку з чим обґрунтована необхідність вдосконалення законодавства в цій сфері.

Спадкування права на земельну ділянку, крім спадкування за заповітом, здійснюється за законом (стаття 1217 ЦК України). Запропоновано визначити спадкування права на земельну ділянку за законом як перехід комплексу прав та обов'язків на земельну ділянку до певних осіб, коло яких та порядок такого переходу встановлюється чинним ЦК України.

Третій розділ «Реалізація спадкування права на земельну ділянку за законодавством України» складається з трьох підрозділів, у яких розглянуто об'єкт та суб'єкт спадкування права на земельну ділянку за законодавством України, порядок виникнення і оформлення права на земельну ділянку внаслідок спадкування, встановлено основні проблеми, які виникають при спадкуванні права на земельну ділянку за законодавством України та запропоновано шляхи їх вирішення.

У підрозділі 3.1. «Об'єкт та суб'єкт спадкування права на земельну ділянку за законодавством України» встановлено, що до об'єктів правовідносин власності на землю ЗК України відносить землі в межах території України, земельні ділянки та права на земельні частки (паї). Землю як об'єкт права власності слід розглядати, враховуючи її категорії й цільове призначення, форми власності, способи використання, тобто беручи до уваги правовий режим земельних угідь, земельних ділянок та їхніх частин. І лише такі землі можуть бути об'єктами правовідносин спадкування, в тому числі об'єктом правовідносин спадкування прав на земельні ділянки. Крім того, необхідною умовою спадкування земельної ділянки та прав на неї є наявність відповідного речового права спадкодавця щодо неї. Земельна ділянка, щодо якої у спадкодавця не було прав на час відкриття спадщини, не може бути об'єктом спадкування.

Необхідним елементом спадкових правовідносин є не лише об'єкт, а й суб'єкт спадкування. На підставі аналізу теоретичних положень і загального спрямування розвитку законодавства зроблено висновок, що приватна власність на землю – це належне лише громадянам України право володіти, користуватися і розпоряджатися земельними ділянками згідно з цільовим призначенням останніх. Спеціальний режим спадкування земельної ділянки (паю) мають іноземні громадяни, які протягом року після прийняття спадщини повинні відчужити земельну ділянку (пай) відповідно до законодавства України.

У підрозділі 3.2. «Порядок виникнення і оформлення права на земельну ділянку внаслідок спадкування» встановлено, що спадкоємець, який бажає реалізувати право на спадкування, що виникло у нього у зв'язку з відкриттям

спадщини, має право прийняти спадщину у порядку та строки, встановлені законом. Спадкоємець за законом чи за заповітом має право прийняти спадщину або відмовитись від спадщини. Для цих осіб створюється лише можливість вступити у спадкові правовідносини. А реалізуватися вона може через подання до державної нотаріальної контори за місцем відкриття спадщини заяви про її прийняття протягом шести місяців з моменту відкриття спадщини. Прийняття спадщини – це вольовий акт, в якому знаходить своє вираження бажання спадкоємця прийняти спадщину.

Визначено перелік документів, необхідних для спадкування права на земельну ділянку: документ, що підтверджує право власності на земельну ділянку (договір купівлі-продажу(дарування) і/або Державний акт про право власності на земельну ділянку); витяг з бази даних автоматизованої системи ведення державного земельного кадастру про відсутність обмежень та обтяжень на земельну ділянку; нормативно-грошова оцінка земельної ділянки з відділу земельних ресурсів. Для спадкування земельної частки (паю) необхідними є: сертифікат на право на земельну частку (пай); виписка з членів КСП; нормативно-грошова оцінка земельного паю на дату смерті спадкодавця.

Процес оформлення спадкових прав на земельну ділянку має свої особливості. Правове оформлення спадкових прав являє собою сукупність правових дій, після вчинення яких визначається частка кожного спадкоємця у спадковому майні, і спадкоємці набувають права розпоряджатися цим майном.

Обґрунтовано, що права на земельну ділянку виникають у спадкоємця не з часу відкриття спадщини, а з моменту державної реєстрації прав на це майно (частина 2 статті 1299 ЦК України). Прив'язка виникнення прав на успадковану земельну ділянку до моменту державної реєстрації прав на майно характеризує сучасну законодавчу тенденцію щодо правочинів з нерухомістю: право власності або право користування у набувача виникає, а сам правочин вважається вчиненим лише після здійснення його державної реєстрації (частина 1 статті 210, частина 4 статті 334 ЦК України, Закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень»).

Реєстрацію прав здійснює Державна реєстраційна служба, а на підтвердження державної реєстрації права видається не державний акт, як раніше, а витяг з Державного реєстру прав на нерухоме майно та їх обтяжень. З моменту отримання витягу з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, спадщина на земельну ділянку може вважатись оформленою належним чином. Вказаний витяг є остаточним документом, який підтверджує право власності на успадковану земельну ділянку.

У підрозділі 3.3. «Основні проблеми, які виникають при спадкуванні права на земельну ділянку за законодавством України, та шляхи їх вирішення» зазначається, що на практиці у осіб, які успадковують права на земельну ділянку, виникає багато проблем із прийняття та оформлення

спадкового майна. Часто трапляється таке, що земельна ділянка належала спадкодавцю на праві власності на підставі державного акту. Але в той же час в Державному земельному кадастрі відсутні відомості щодо присвоєння такої земельній ділянці кадастрового номеру. Встановлено, що в цьому випадку процес оформлення спадщини на земельну ділянку уповільнюється необхідністю організації дій щодо внесення земельної ділянки до бази Державного земельного кадастру та отримання відповіді з кадастру. Існують випадки, коли спадкоємцю відмовляють у видачі свідоцтва про право на спадщину на земельну ділянку, оскільки він не може надати оригінал державного акту на право власності на земельну ділянку, виданого на ім'я спадкодавця. Якщо проблема лише у його втраті, то слід отримати дублікат державного акту, для чого потрібно письмово звернутися до органу, який його видав.

Встановлено, що на практиці виникають процедурні питання за наявності кількох спадкоємців на одну земельну ділянку, а також питання щодо спадкування земельних ділянок іноземними громадянами та особами без громадянства. У порядку спадкування право власності на земельну ділянку всіх категорій земель можуть набувати всі суб'єкти земельних правовідносин, у тому числі й іноземні громадяни і особи без громадянства. Однак, ЗК України встановлено обов'язок іноземного громадянина або особи без громадянства, які прийняли у спадщину земельну ділянку сільськогосподарського призначення, протягом року відчужити таку земельну ділянку. Невиконання зазначеної вимоги є підставою для примусового припинення прав на земельну ділянку, що здійснюється у судовому порядку (стаття 140 ЗК України). Оскільки ж землі сільськогосподарського призначення не можуть передаватись у власність іноземцям, слід визнати, що видача свідоцтва про право на спадщину нотаріусом не ґрунтується на законі. Виникає колізія норм, одна з яких допускає прийняття сільськогосподарських земель у спадщину (частина 4 статті 81 ЗК України), а інші не допускають виникнення права власності на ці ділянки (частина 2 статті 81, частина 2 статті 82 ЦК України). У нормах ЗК України залишається невизначеним питання стосовно розпорядження земельними ділянками сільськогосподарського призначення особами, які отримали у власність ці ділянки за часів перебування в громадянстві України, а згодом змінили громадянство.

Сформульовано пропозиції щодо вдосконалення цивільного законодавства в цій сфері з метою вироблення єдиних підходів до вирішення проблемних питань, що виникають у нотаріальній та судовій практиці. По-перше, необхідно вдосконалити процедуру оформлення спадщини за чинним ЦК України. Запропоновано, що заяву про прийняття спадщини повинні подавати всі спадкоємці, незалежно від факту спільного із спадкодавцем

проживання. Це одночасно вирішить проблему «примусового спадкування» неповнолітніми особами.

По-друге, необхідно закріпити в ЦК України можливість реєстрації права власності на нерухоме майно за спадкоємцями на підставі відповідної ухвали суду, що розглядає справу за позовом кредиторів до спадкоємців боржника, або подання про заміну сторони виконавчого провадження.

По-третє, необхідно законодавчо обмежити можливість встановлення будь-яких додаткових строків на прийняття спадщини, тому що існуюча ситуація правової невизначеності порушує права третіх осіб (наприклад, добросовісних набувачів майна, що відчужується спадкоємцями).

ВИСНОВКИ

У **Висновках** викладено найбільш вагомі наукові результати дослідження, до яких належать такі:

1. У генезі спадкування права на земельну ділянку в Україні доцільно виділяти наступні етапи: I етап – спадкування права на земельну ділянку в добу Київської Русі (IX – XIII ст.); II етап – спадкування права на земельну ділянку в Литовсько-Польську добу, часи Речі Посполитої (XIV – XVII ст.); III етап – спадкування права на земельну ділянку в добу Запорізької Січі (Гетьманщини) (кінець XV-початок XVIII ст.); IV етап – спадкування права на земельну ділянку в українських землях у складі Австро-Угорської та Російської імперії (XVIII-XIX ст.); V етап – спадкування права на земельну ділянку в українських землях за часів СРСР (1922-1991 рр.); VI етап – спадкування права на земельну ділянку в роки становлення незалежності України та до прийняття ЦК України та ЗК України (з 1991 року по 2003 рік); VII етап – спадкування права на земельну ділянку у сучасний період (з 2003 року по теперішній час).

2. Спадкування права на земельну ділянку за законодавством України слід розуміти в об'єктивному і суб'єктивному значенні. В об'єктивному значенні воно являє собою сукупність норм, що регулюють відносини з приводу переходу прав і обов'язків померлого громадянина до інших осіб. У суб'єктивному значенні під правом успадкування розуміється можливість особи бути покликаного до спадкоємства, а також її правомочності після прийняття спадщини.

3. Правове регулювання спадкування права на земельну ділянку за законодавством України потребує вдосконалення. В статтю 1225 ЦК України 2003 року вперше було включено спеціальну норму про спадкування права на земельну ділянку. Відбулися зміни щодо: розширення кількості черг на спадкування з однієї до п'яти; права на укладення заповіту подружжя; можливості укладення секретного заповіту, а також заповіту з умовою тощо. Незважаючи на прогресивність і актуальність змін, зміст статті 1225 ЦК

України потребує вдосконалення у зв'язку з труднощами, які виникають у нотаріальній та судовій практиці.

4. Одним з об'єктів спадкування є земельна ділянка та земельна ділянка (пай). Землю як об'єкт права власності та речових прав слід розглядати, враховуючи її категорії і цільове призначення, форми власності, способи використання, тобто беручи до уваги правовий режим земельних угідь, земельних ділянок та їхніх частин. Необхідною умовою спадкування земельної ділянки є наявність прав щодо неї. Земельна ділянка, щодо якої у спадкодавця не було прав на час відкриття спадщини, до спадкоємців переходити не може.

Фізичні особи можуть успадковувати право на земельну ділянку за заповітом і за законом, у той час як юридичні особи і держава спадкують за наявності вказівки про це в заповіті. Керуючись таким концептуальним підходом щодо суб'єктного складу спадкових правовідносин, слід розрізняти два види таких суб'єктів: а) фізичні особи; б) всі інші суб'єкти цивільного права. Спеціальний режим спадкування земельної ділянки (паю) мають іноземні громадяни, які протягом року після прийняття спадщини повинні відчужити земельну ділянку (пай) відповідно до законодавства України.

5. Правове оформлення спадкових прав являє собою сукупність правових дій, після вчинення яких устанавлюється частка кожного спадкоємця у спадковому майні, і спадкоємці набувають права розпоряджатися цим майном. З моменту отримання витягу з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, спадщина на земельну ділянку може вважатись оформленою належним чином. Вказаний витяг є остаточним документом, який підтверджує право власності на успадковану земельну ділянку.

6. У порядку спадкування можуть передаватися також право користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис), право користування чужою земельною ділянкою для забудови (суперфіцій), право користування чужим майном (сервітут). У зв'язку з чим необхідно доповнити статтю 1225 ЦК України відповідними положеннями.

7. Виділено основні проблеми, що виникають при спадкуванні права на земельну ділянку за законодавством України, та запропоновано шляхи їх вирішення:

1) спадкоємець не має оригіналу Державного акту на право власності на земельну ділянку, виданого на ім'я спадкодавця. Якщо проблема лише у втраті Державного акту, то слід отримати його дублікат, для чого потрібно письмово звернутись до органу, який його видав;

2) розпорядження земельними ділянками сільськогосподарського призначення особами, які отримали у власність ці ділянки за часів перебування в громадянстві України, а згодом змінили громадянство. Відчуження такої земельної ділянки повинно реалізовуватися шляхом укладення іноземним громадянином чи особою без громадянства будь-якої цивільно-правової угоди,

що передбачена цивільним чи земельним законодавством України, відповідно до якої здійснюватиметься перехід права власності на земельну ділянку до іншої особи (громадянина України);

3) коли землю спадкодавець заповів одному спадкоємцю, а розташований на ній будинок – іншому. Таким чином порушується право спадкоємця, якому залишена земля в спадок, бо нерухомість розташована на ній є неподільною із земельною ділянкою, і земля переходить все рівно в спадок тому спадкоємцю, котрому за заповітом переходить будинок;

4) спадкування права на земельну ділянку, яка є майном члена фермерського господарства. Встановлено, що без державної реєстрації підприємства як цілісного майнового комплексу ні відчуження, ні спадкування цілісного майнового комплексу не можливе;

5) якщо житловий будинок, який належав на праві власності померлому громадянину, розташований на неприватизованій земельній ділянці, така земельна ділянка не може бути успадкована – спадкоємці повинні оформити своє право на земельну ділянку, на якій розміщено успадкований житловий будинок. Таке право може бути оформлено шляхом звернення спадкоємців до місцевої ради, яка відповідно до їх заяви має прийняти рішення або про безоплатну передачу у приватну власність цієї земельної ділянки без зміни цільового призначення, або ж про передачу в оренду чи право користування.

8. Сформульовано науково обґрунтовані пропозиції про вдосконалення цивільного та земельного законодавства України щодо спадкування права на земельну ділянку. Надані рекомендації з усунення недоліків чинного цивільного та земельного законодавства при регулюванні спадкування прав на земельну ділянку шляхом внесення змін до цивільного та земельного законодавства України.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

1. Уразовська О.С. Історія розвитку інституту спадкування земельної ділянки в Україні. *Юридичний вісник*. 2014. Випуск 4. С. 269-273.

2. Уразовська О.С. Оформлення спадщини на земельну ділянку: особливості та законодавчі новели. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. Випуск 5. С. 238-243.

3. Уразовская О.С. Коллизионные и проблемные аспекты принятия наследства на землю по законодательству Украины. *Leges si viata*. Випуск 4/4 (280), Republica Moldova, 2015. С. 103-107.

4. Уразовська О.С. Правове регулювання спадкування права на земельну ділянку в Київській Русі. *Юридичний вісник*. 2017. Випуск 1. С. 175-181.

5. Уразовська О.С. Спадкування права на земельну ділянку, яка входить до складу майна фермерського господарства. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. Випуск 3. С. 71-73.

6. Уразовська О.С. Визнання права спадкування земельної ділянки, як спосіб набування права власності на земельну ділянку за законодавством України. *Права людини та проблеми організації і функціонування публічної адміністрації в умовах становлення громадського суспільства в Україні*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, Запоріжжя, 25-26 квітня 2014 р. Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2014. С. 72-75.

7. Уразовська О.С. Становлення та формування інституту спадкування земельної ділянки в Україні. *Пріоритети розвитку наук у XXI столітті*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, Одеса, 16-17 травня 2014 р. Одеса: Причорноморська фундація права, 2014. С. 124-128.

8. Уразовська О.С. Проблематика оформлення спадщини на землю. *Система забезпечення договірних зобов'язань в праві та законі*: матеріали науково-практичного круглого столу, Одеса, 14 листопада 2014 р. Одеса, 2014. С. 53-56.

9. Уразовська О.С. Порядок виникнення і оформлення прав на земельну ділянку в результаті спадкування за законодавством України. *Права та обов'язки людини у сучасному світі*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, Одеса, 14-15 листопада 2014 р. Одеса: Причорноморська фундація права, 2014. С. 129-132.

10. Уразовська О.С. Спадкування земельної ділянки іноземними громадянами та особами без громадянства. *Правові засоби забезпечення та захисту прав людини: вітчизняний та зарубіжний досвід*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, Харків, 21-22 листопада 2014 р. Харків: Асоціація аспірантів-юристів, 2014. С. 90-93.

11. Уразовська О.С. Спадкування землі в Україні в часи Литовсько-польської держави. *Актуальні питання теорії та практики застосування сучасного вітчизняного та міжнародного права*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 9-10 червня 2017 р. Київ: Центр правових наукових досліджень, 2017. С. 43-47.

12. Уразовська О.С. Порівняння спадкування права на земельну ділянку за законодавством України та законодавством ЄС. *Теорія та практика адаптації законодавства України до законодавства ЄС*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 8 червня 2018 р. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2018. С. 194-197.

13. Уразовська О.С. Спадкування земельної ділянки, на якій розташований житловий будинок, інші будівлі та споруди. *Правове регулювання суспільних відносин: актуальні проблеми та вимоги сьогодення*: матеріали міжнародної

науково-практичної конференції, Запоріжжя, 27-28 липня 2018 р. Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2018. С. 41-45.

АНОТАЦІЯ

Уразовська О.С. Спадкування права на земельну ділянку за законодавством України. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. – Національний університет «Одеська юридична академія», Одеса, 2019.

Дисертація є першим у вітчизняній науці цивільного права спеціальним комплексним дослідженням теоретичних та практичних проблем спадкування права на земельну ділянку за законодавством України.

У дисертації охарактеризовано методологічні засади дослідження, генезу спадкування права на земельну ділянку за законодавством України. Визначено поняття спадкування права на земельну ділянку за законодавством України. Розглянуто спадкування права на земельну ділянку як спосіб набуття права власності та інших речових прав на земельну ділянку за законодавством України. Визначено об'єкт та суб'єкт спадкування права на земельну ділянку за законодавством України. Охарактеризовано порядок виникнення і оформлення права на земельну ділянку внаслідок спадкування. Виявлено основні проблеми, які виникають при спадкуванні права на земельну ділянку за законодавством України, та запропоновано шляхи їх вирішення.

Сформульовано науково обґрунтовані пропозиції про вдосконалення правового регулювання спадкування права на земельну ділянку за законодавством України та рекомендації щодо усунення проблем у правозастосовній практиці.

Ключові слова: спадкування, право на землю, склад спадщини, спадкування землі, спадкодавець, заповідач, спадкоємець.

АННОТАЦИЯ

Уразовская О.С. Наследование права на земельный участок по законодательству Украины. – Рукопись.

Диссертация на соискание научной степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.03 – гражданское право и гражданский процесс; семейное право; международное частное право. – Национальный университет «Одесская юридическая академия», Одесса, 2019.

Диссертация является первым в отечественной науке гражданского права специальным комплексным исследованием теоретических и практических проблем наследования права на земельный участок по законодательству Украины.

В диссертации охарактеризованы методологические основы исследования. Проанализирован генезис наследования права на земельный участок в Украине, что дало возможность глубже понять специфику правового регулирования отношений по наследованию права на земельный участок, установить систему наследственных правоотношений, выявить закономерности развития национального права Украины в сфере наследования права на земельный участок.

Охарактеризовано наследование права на земельный участок как правовая категория по законодательству Украины. Установлено, что наследование является основанием для общего правопреемства – перехода права от наследодателя к наследнику. Благодаря этому правовому механизму права и обязанности умершего не прекращаются, а продолжают свое существование, но уже как права и обязанности другого лица – правопреемника, наследника.

Определено понятие наследования права на земельный участок по законодательству Украины в объективном и субъективном смысле. В объективном смысле оно представляет собой совокупность норм, регулирующих отношения по поводу перехода прав и обязанностей умершего гражданина к другим лицам. В субъективном смысле под правом наследования права на земельный участок понимается возможность лица быть призванным к наследованию, а также его правомочия после принятия наследства.

Рассмотрено наследования права на земельный участок как способ приобретения права собственности на земельный участок по законодательству Украины.

Охарактеризованы объект и субъект наследования права на земельный участок по законодательству Украины. Одним из объектов наследования является земельный участок и земельный участок (пай). Землю как объект права собственности и вещных прав следует рассматривать, учитывая ее категории и целевое назначение, формы собственности, способы использования, то есть учитывая правовой режим земельных угодий, земельных участков и их частей. Земельный участок, в отношении которого у наследодателя не было прав на время открытия наследства, к наследникам переходить не может.

Физические лица могут наследовать право на земельный участок по завещанию и по закону, в то время как юридические лица и государство наследуют при наличии указания об этом в завещании. Специальный режим наследования земельного участка (пая) имеют иностранные граждане, которые в течение года после принятия наследства должны произвести отчуждение земельного участка (пая) в соответствии с законодательством Украины.

Определен порядок возникновения и оформления права на земельный участок вследствие наследования. Установлено, что наследник, желающий реализовать право на наследование, возникшее у него в связи с открытием

наследства, имеет право принять наследство в порядке и сроки, установленные законом.

Выявлены основные проблемы, возникающие при наследовании права на земельный участок по законодательству Украины, и предложены пути их решения.

Сформулированы научно обоснованные предложения по совершенствованию правового регулирования наследования права на земельный участок по законодательству Украины и рекомендации для устранения проблем в правоприменительной практике.

Ключевые слова: наследование, право на землю, состав наследства, наследование земли, наследодатель, завещатель, наследник.

SUMMARY

Urazovskaya O.S. Inheritance of the title to a land plot in accordance with the legislation of Ukraine. – Manuscript.

The dissertation for obtaining of a Scientific Degree – the PhD in Law, in the specialty 12.00.03 – Civil Law and Civil Procedure; Family Law; International Private Law. – National University “Odesa Law Academy”, Odesa, 2019.

The present dissertation is the first special comprehensive research of theoretical and practical issues of inheritance of the title to a land plot in compliance with the legislation of Ukraine in the national civil law science.

The dissertation describes the methodological principles of the research, the genesis of inheritance of the right to land plot according to the legislation of Ukraine. There was defined the concept of inheritance of the right to land plot under the Ukrainian legislation. The inheritance of the title to a land plot as a method of acquiring of ownership rights and other property rights to the land plot in accordance with the legislation of Ukraine is considered. Also, there were determined the subject and object of succession of the title to a land plot under the legislation of Ukraine. Were provided the characteristics of origin of law and of registration of ownership for land plot according to the Ukrainian legislation. There were identified the main problems that arose while inheritance of the right to land plot under the Ukrainian legislation and were proposed the ways of its solving. The main problems, which arise when inheriting the right to a land plot according to the legislation of Ukraine, are revealed and ways of their solution are proposed.

There were summarized the scientifically grounded proposals regarding improvement of legal regulation of inheritance of the title to a land plot in accordance with the legislation of Ukraine as well as recommendations concerning elimination of problems within the law enforcement activity.

Key words: inheritance, title to land, elements of inheritance, inheritance of land, ancestor, deviser, lawful heir.

Підписано до друку 01.03.2019 р. Формат 60х90/16.
Ум.-друк. арк. 0,9. Тираж 100 прим. Зам. № 1903-1а.

Видавець і виготовлювач ПП «Фенікс»
(Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1044 від 17.09.02).
м. Одеса, 65009, вул. Зоопаркова, 25
Тел. (048) 7777-591.